

Avointen yliopistojen tietojärjestelmäratkaisut tulevaisuudessa – työpaja

Tampere 27.8.2008

Paikalla:

Sami Hautakangas, Tampereen yliopisto, tietojärjestelmäpäällikkö (pj.)
 Ismo Isopoussu, Tampereen yliopisto
 Klaus Lindberg, CSC
 Petri Heinonen, Jyväskylän yliopisto, tietohallinto
 Juhani Haavisto, Oodi-konsortio
 Esa Keränen, Helsingin yliopisto, avoin yliopisto
 Teija Lehto, Tampereen ammattikorkeakoulu (paikalla iltapäivän)
 Jarto Tanskanen, Joensuun yliopisto
 Totti Tuhkanen, SVY
 Raija Pappila, Kuopion yliopisto, avoinyliopisto
 Marjaana Saartenoja, Turun yliopisto, avoin yliopisto
 Minna Herno, Oodi-konsortio, Atik-projektipäällikkö (siht.)
 Helena Majamäki, Avoinyliopisto.fi (siht.)

Tavoite

Päivän tavoitteena oli laatia avoimen yliopiston päättäjille suositus siitä, millä tavalla avointen yliopistojen toimintoihin liittyvät tietojärjestelmät tulisi tulevaisuudessa organisoida. Tehtävää varten paikalle oli kutsuttu opintohallinnon tietojärjestelmiin ja avointen yliopistojen tietojärjestelmätarpeisiin perehtyneitä asiantuntijoita sekä keskeisiä sidosryhmiä. Yliopistojen sisällä osallistujia oli pyydetty sekä avoimelta yliopistolta että tietohallinnosta.

Aamupäivä

Aamupäivän esityksissä käytiin läpi nykytilanne sekä toimintaympäristöön vaikuttavat linjaukset ja meneillään olevat tietojärjestelmähankkeet. Avointen yliopistojen toiminnalle on ominaista yhteydet monien eri toimijatahojen kanssa. Tietojärjestelmään on monia yhteyksiä ja erilaisia käyttäjiä. Atik-projektissa tehty sidosryhmäkaavio kuvaa hyvin kaikkien avointen tilannetta (20080229_sidosr_kaavio_106.pdf).

Klaus Lindberg, CSC (2008.08.23.rakettikalvot_ttr.ppt)

- Opetusministeriön ja korkeakoulujen yhteinen tietohallintohanke Raketti on käynnistynyt kesällä
- CSC koordinoi
- Raketin osa-hankkeita ovat: Korkeakoulujen kokonaisarkkitehtuuri (KOKOA), Opintohallinnon perustietojärjestelmä (KOTI) sekä Käsitemalli ja tietovarasto (XDW)
- Keskiössä ovat toimintatahot
- Tavoitteena tiedon liikkuminen kaikkien korkeakoulujen välillä
- Hyödynnetään mahdollisimman paljon olemassa olevaa.

- ”Tietokoneet ovat tyhmiä, kaikki eroavuudet tiedon sisällössä aiheuttavat ongelmia tiedon siirtoon.” → myös avoimen yliopiston käsitteistön avaaminen on tärkeää
- Viranomaisraportointi tulevaisuudessa XDW kautta (entinen YDW). Tavoitteena tehdä tuote, jota yliopistot ja korkeakoulut haluavat jatkossa ostaa.
- Kuopion yliopisto selvittelee opintohallinnon perusjärjestelmiin liittyviä tarpeita, mm. saksalaista HIS-järjestelmää.

Keskustelua: Miten avointen yliopistojen järjestelmät ovat tällä hetkellä sijoittuneet suhteessa emoyliopiston järjestelmään?

- Turun yliopisto: Avoimen yliopiston järjestelmä on erillään emoyliopiston järjestelmästä
- Tampereen yliopisto: Avoimen yliopiston järjestelmä on pääosin yhdistetty emoyliopiston järjestelmään
- Helsingin yliopisto: osa yhteistä ja osa erillään
- Jyväskylän yliopisto: avoimen järjestelmä erillinen, mutta integrointi meneillään
- Kuopion yliopisto: avoimella oma järjestelmä
- Joensuun yliopisto: avoin yliopisto on oodissa
→ avointen näkökulmasta tavoitetilana on mahdollisimman suuri integroituminen emoyliopiston järjestelmään

Sami Hautakangas: (Koulutustarjontaskenaariot 1,2,3)

- Kehittämisessä tärkeä palvelunäkökulma
- Koulutukseen hakeutumisen prosessiin kuuluu opiskelijan näkökulmasta koulutustarjontapalvelut, hakijapalvelut ja opiskelijavalinnan palvelut
- ks. Liitteet
- Tampereen yliopisto on toteuttanut opetuksen suunnittelun välineen

Minna Herno: (270808_Avointen yo käyttämät tietojärjestelmät.ppt, visio A)

Nykytila:

- Tällä hetkellä avoimen yliopisto-opetuksen opinto-ohjelmat tuotetaan erillisessä Avoinyliopisto.fi-järjestelmässä
- Muiden järjestelmien osalta tilanne vaihtelee avointen välillä. Osalla avoimista on omat opintohallinnon ja sähköisten palvelujen (ilmoittautuminen ja maksaminen) järjestelmät, osa on integroitunut yliopiston opintohallinnon järjestelmään → kaikissa yliopistoissa on kuitenkin tehty räätälöityjä ratkaisuja avointen tarpeisiin
- Muuta avointen tietohallintoon liittyvää: käyttöluvat, käyttäjätunnistus (vaihtelua yliopistojen käytännöissä), Vetuma/Tupas, oppimisympäristöt ja taloushallinnon järjestelmät

Visio A: Opetustietojen tuottaminen Atikissa tai vastaavassa järjestelmässä:

- Yliopistot tuottavat opetusohjelmatiedot Atikissa tai tuottavat samanmuotoisen (M-määritysten mukaisen) tiedon jollain muulla järjestelmällä.
- Avoinyliopisto.fi muuttuu portaaliksi ja omasta opetustietokannasta luovutaan.
- Atik/joku muu järjestelmä kerää avoimen yliopiston tilastotiedot yliopiston järjestelmään, josta ne tulevat edelleen ministeriöön tai yhteiseen tietovarastoon

- Toteuttaisi yhden järjestelmän periaatteen, ei tietojen syöttämistä moneen kertaan, vähemmän tiedonsiirtoja.
- Toteutus pitää linkittää valtakunnallisen opintohallinnon perusjärjestelmän kehitystyöhön.

Helena Majamäki: (270808_Avointen yo käyttämät tietojärjestelmät.ppt, visio B)

Visio B: Avoinyliopisto.fi -opetustietokannan kehittäminen

- Avoimet yliopistot voisivat tuottaa opetusohjelmatiedot edelleen Avoinyliopisto.fi -opetustietokantaan joko suoraan tai tiedonsiirtoina.
- Edellyttää opetustietokannan tietorakenteen muuttamista M-määritysten mukaisiksi.

Iltapäivä

Osallistujat jakautuivat kahteen ryhmään pohtimaan avointen yliopistojen tilanneetta, ja laatimaan yhteistä visiota tulevasta. Tehtävänanto oli seuraava:

1. Mikä on ideaalimalli, jolla avointen yliopistojen tietojärjestelmäkokonaisuus tulisi toteuttaa? Ottakaa pohdinnoissanne huomioon

- Asiakasnäkökulma (opiskelija, henkilökunta)
- Järjestelmän ylläpidon ja hallittavuuden näkökulma
- Järjestelmän kehittämisen näkökulma

2. Mitä toimenpiteitä ja kehitysvaiheita tämän ideaalimallin toteuttaminen vaatii vuonna 2008 ja vuonna 2009?

Työryhmä 1: Marjaana Saarteenoja, Esa Keränen, Teija Lehto, Petri Heinonen, Raija Pappila, Sami Hautakangas, Minna Herno (siht.)

Työryhmä 2: Klaus Lindberg, Ismo Isopoussu, Jarto Tanskanen, Juhani Haavisto, Totti Tuhkanen, Helena Majamäki (siht.)

Molemmat ryhmät päätyivät samansuuntaiseen visioon tulevasta ja kannattivat visiota A. Monet asiat askarruttavat ja yliopistokentällä tapahtuu paljon. Avoinyliopisto.fi – palvelun sekä Atik-projektin määräaikaisen rahoituksen takia päätöksiä ja ratkaisuja on kuitenkin tehtävä. Varsinaisten järjestelmäratkaisujen lisäksi on tärkeää jatkaa yhteisten prosessimallien tuottamista ja käsitteistön yhdenmukaistamista.

Iltapäivän aikana keskusteltiin myös mahdollisuudesta toteuttaa Atik-järjestelmä siten, että siitä on mahdollisuus ottaa käyttöön vain tiettyjä osia (esim. opetuksen suunnittelu – ilmoittautuminen ja opiskelijavalinta – maksujen seuranta). Minna selvittää tätä asiaa. Atikin Hansel-kilpailutus jouduttiin keskeyttämään liian kalliiden tarjousten takia ja määrittelyjä käydään läpi Oodi-konsortiossa joka tapauksessa syyskuun aikana.

Visio tulevasta

Avoimen yliopiston tietojärjestelmät ja toiminnot sijoitetaan mahdollisimman lähelle emoyliopiston vastaavia toimintoja. Niiden yhteyteen (eteen tai viereen) tehdään toiminto, jossa täydennetään perustietoon avoimen tarvitsemat yksityiskohdat tai päästään muokkaamaan perusjärjestelmän tietoja. Avoimen yliopiston toiminnot on integroitu yliopiston järjestelmiin.

Portaalipalvelut ovat valtakunnallisia ja yhteisiä esim. korkeakoulujen osalta.

Visiossa erotetaan toisistaan:

Tiedon esittäminen

- Portaalipalvelu erillisenä (taustalla sekä avoimen että perusopetuksen tarjonta)
- Ohjaus oikeaan tarjontaan on tärkeää

Tiedontuottaminen

- Tiedon tuottaminen emoyliopiston yhteydessä (pohjana yhteinen opetussuunnitelma)
- Sisältää opetuksen suunnittelun ja tarjonnan laatimisen (opetustunnit, aikataulut, opettajat, sisällön kuvaukset, ryhmäkoko, maksut jne.). Avointen yliopistojen raskasta opetustarjonnan suunnitteluprosessia ei tällä hetkellä tue yksikään järjestelmä

Miten tähän päästään 2008-2009:

- Valmiudet tiedontuottamiseen avoimen omissa järjestelmissä ovat jo olemassa tai ne hoidetaan Atik-projektissa. -> Selvitetään yo kohtaisesti missä aikataulussa siirtyminen on mahdollista (Helena ja Minna)
- Tilastotiedot siirretään kulkevaksi XDWn kautta → edellyttää OPM KOTA-ohjeistuksen muutosta
- Sallitaan sellainen näkökulma, että jonkin aikaa Avoinyliopisto.fi, tarjonta olisi heterogeenistä, osa tiedoista Meteorin kautta osa yliopiston järjestelmistä? → Kaikki asiat eivät ole aikakriittisiä, voidaan tarvittaessa ostaa lisää aikaa toimenpiteille → Ylimenokauden rahoituksesta esitys OPM, Avoimen Foorumi päättää
- Täytyy sopia yhteinen tiedon esittämistapa (mm. opiskelijan oikeusturva)
- Prosessien läpikäyminen
- M-määritysten läpikäyminen (Sami ja Totti ?)
- Portaalien valmistelu → pitää selvittää yhteistyömahdollisuudet eri toimijoiden kanssa (virtuaaliyliopisto, Avoinyliopisto.fi, Opintoluotsi, Täydennyskoulutus.fi) → Avoin ja SVY siis aktiivisia toimijoita – tuotetaan esitys tai ehdotus korkeakoulutustarjontapalveluista (moottori ja tietokanta). → Esitys opetusministeriölle

Seuraavat askeleet:

- Työryhmän esitys Avoinyliopisto.fi ohjausryhmässä 18.9.2008
 - Esitys Avoimen foorumille 1.10.2008 kokoukseen. Kokouksen päätettäväksi menevät:
 - o Esityksen hyväksyminen
 - o Ylimenokauden rahoitus
 - o Korkeakouluportaalin rahoitusesitys
 - o KOTA ohjeistuksen muutos
- Esitys opetusministeriölle

Lisäksi Avoimen Foorumin tulisi päättää seuraavista asioista:

- Raketin seuraaminen – avoimen tarpeet huomioitava → Miten huolehditaan? Kuka edustaa avoimia yliopistoja? Viedään kysymykset Avoimen yliopiston Foorumille
- Myös avointen yliopistojen opiskelijoiden identiteetin hallinta on yliopistoilla. Oikeudet ja niiden rajaaminen tulisi olla yliopistojen välillä yhtenäistä. Avoimen yliopiston opiskelijoiden opinto-oikeudet ja suoritustiedot tulisi saada kaikissa yliopistoissa myös viralliseen järjestelmään. Asiaa täytyy edistää jokaisessa yliopistossa, viedä Raketin ohjausryhmään ja Rehtorien neuvostolle. → Avoimen foorumin tulee päättää asian edistämisestä.